

Brev från och till medlemmar av familjen Gjörwell, växlade åren 1780-1811 E...

Gjörwell, Carl Christoffer,

HS Ep. G 12:1

National Library
of Sweden

B. R. E. J. ifrån Konigl. Bibliothecarien C. C. Gjørwell til Herr
 Seireteraren C. A. J. Mandorff; dat. Norrmalm, Fredags-
 morgonen, d. 21 Dec. 1792.

Innehåll:

- 1) Vänskapens kättegång. 2) Alderdomens och ungdomens lofliga möten.
 3) Herr deponis' ondöme öfver hans framlyfta Skaldesynke: Taflan af
 Nämningens Lif under Bilden af en Ström. 4) Fortidig Tid må ej äfthändas.
 5) Livet består då frarare Själens Styrka. 6) Gemensamt lidande öfver
 den Tid som måste spillas vid Åmböts Durcaun, efter den är förlorad för
 vår Sunkes ^{kos} för de ädlane och de sällaste af allu Känslor. 7) Minnet skal
 medelstid uprätthålla sinnet hos de ne. Vänner. 8) Sufeligt ögonblick för et
 eljest så vänskapshjerta, at låta krofsa en minnes ring. 9) Sjöft käröfver.

Förlåt, dåste Du, at jag så länge dröjt med at besvara dit sista mig så kära Brev,
 och emot hvilket jag omöjiligen kan hafva något annat at påminna, än de så
 aldeles oförtjenta loforden Du däriti behagar gifva mig; dock, när Vänskapen
 förer Pennan, när det förbundna, det känslofulla Hjertat talar, så tror den ena
 sig icke kunna nog tolka sin öfvertygelse, sin Satsämhet, den andra åter icke
 kunna mottaga eller känna vid det öfverflöd af Trogifvenhet och Erkänsla, som
 tildelas. Dock vi skole ej föra lång kättegång med hvarandra om våra Hjertan, utan
 låta dem på detta enda fält följa sina så angenäma vilfarelser.

Du kommer väl ihog, huru jag ifrån början af vår Bekantskap strax upitäckte
 för Dig en af mina käraste vilfarelser, eller den at icke låta Alderdomen allt
 för tidigt taga hos mig väldet öfver de unga och glada Känslorna, och huruledes
 jag just af denna grund också gerna omgås med unga och glada Vänner, med
 vackre, vittre och dygdige ynglingar. Tro intet, at detta är et Lärostycke utur
 Epicuri, en Sed utur de Libertinens Skola: ingalunda! Om du är nog käck at
 kunna beropa Dig på den skelliga Skrift, och argumentera Dig på Daumesisters
 skaner ifrån nöjet af Brev-Skrifning til en Vän; så kan jag däremot af samma
 grund, dock åter uti en Gallertig Sylt, berifa löfligheten och behaget för en gammal
 man at möta ungdomen på halfru vägen. Se här: "Lusten omvänder al gudomlig
 ordning, blandar gälla uti de oflyldigaste Nöjen, och sträcker sig efter förbundna,
 giftiga Fruktar. Nog, vi kunne under Dygdens handledning i hvarje ålder vara
 lycklige, och det är misnöje och girighet, då vi ønske vara yngre eller äldre än vi äre;
 men klokkhet, at af hvarje ålder förståden inblanda något uti sin Caracters. Ynglingen
 tänke icke allt för ungt, Gubben icke allt för gammalt"! Så läses det uti de af mig ut-
 gifne -- jag menar förlagde, icke öfverlagde -- Sedolärande Retrakter, Del. I
 (Stuckh. 1781, 8), sid. 704.

Din

Din sköna Täfte af vårt lif under Vildens af en Ström, des Vandring genom
Gjufst och ledt, des flutande upsväljning af Oceanen, har icke behagat mig ensm.
Jag kunde icke afhålla mig ifrån at, i anledning af et besök, jag borde göra
hos den vittre Hr Leonold, en af våre Aderton, til följä af en Julklapp. Som
min älskade John i Norrköping gjort denne sin Slägtning, visa honom detta
Skalde- prof uti et främmande Språk af en tjuge-årig Svenskt Yngling. Han
läste det med nöje igenom, och när han kom til den Versen:

L' Aquilon, échappé de sa grille profonde --
utropade han: "Ack! hvilken skön Vers, så vacker som hade den flutit utur Voltaires
Penna!" När han hade läst til slut, sade han: "Jag tror at denna Täfte målar Et spökt";
hvarid jag blott pekade på den raden, hvars Strömens Väg beskrefves näst dens
öfver sanden uti Skapvet, och det heter:

Puis il vient établir son lit
Sans un ombre frais, séjour plus aimable.

i anledning härutaf och vårt samtal i förgår rörande Döden, så beundrar
jag väl å ena sidan dit fasta Tankesätt, at utan räddhoga kunna nu vid
Dina år gå densamma til mötes, hållt då din Frimodighet härar på dit med-
vetande af en dygdig Lefnad; men så vil jag dock be dig derom, at icke alt
för mycket, icke ofta omgård med förgäflige Tankar om lifvet, med liknögdhet
om des korthet eller längd. lifvet är en Gjöfsmans Nalgerning, lifvet har vissa
Krafter at utöfva, viss Tid at kunna nytna, des krafter och denna Tid böra nyttjas.
Nara tjuge år, vara uplyst, vara känslöfull, vara vän, älska arbete och ordning,
och då, när lifvet och verkningss-kraften dagligen är uti öskandet, då lifvet som
bäst, som sällast kan njutas, låta då Döden vara en behaglig Gäst, det är emot
Sakens Natur, således smot viljan af Naturens Sker. Sant: Människorna
äro orättvisa, otacksamma; man kan icke i sit Hjerta alltid vända dem, för
hvilka bugad måste; man lärer alt mer anse den stora Verlden på des
rätta sida; men, Vänste Du, äro vi Filosofer på et sätt, så böre vi vara det i alt.
Skulle andras åst, orätt, otäck förhindra min tanke, min känsla, at höja
mig öfver dem? Det utgör styrkan uti en Själ, at vara öfver sin Tid, sina
Samtida; at uti Medel-ståndet, på afståndet, uti Ensligheten kunna vara
ädel och lycklig. — Du öfverlastas med arbete, medan andre smusa och junkrera:
Vänta litet, min Vän! Din Skicklighet, din Orimtlighet för vissa ärender inom
Expeditionen och Cabinetet hafva ju redan gimat Dig en behaglig utsligt;
fortfar oförtrutet, och man måste tidigt belöna Dig. Än andras Ormdömen
då om din Skicklighet, i fall Du också intet belönas? Förvisst Dig derom,
at öfvertygelsen inom endjelf om sin öfskuld, sin Skicklighet, sin rättighet,
sin värdighet, är en af de skönaste, de mest tillfredställande Känslor, en känsla,
hvarmed Gud upprättar och belönar. Vore denna känsla ej til, så kunde man ej
uthärda med lidanden, med dygdens ensamma tjens? Öfvergif således, min
älskade John, hvarken lifvet eller tjensten i fortid!

hen

Men waruti Du har aldeles rätt, och hwaröfver jag lider med Dig, är det
att Du, medelst din fast onyckliga Gjensjöring, drages aldeles utur den för dit
Smitta och dit Hjerta så gäfliga Känslan af den stora uplysningen, af Läroning
och Forskning, af studera Autoremne, det är följa andras Tankar både på Djupet
och yttan, af vidga dina egna, af dy medelst och medelst Naturens Dyrkan Lyck,
saliga allt mer och mer dina Känslor. Dukt, älskade Yngling! den Dagen
kommer säkert åter, kommer kanske snart, då Du får mera öfverlämna Dig
af Betraktelsen i samband med Lortjussningen. Hvad ser och hörer jag, hvar
gång Du kommer till mig, hvad läser jag då utur dit Öga, hvilka ord flyta
då öfver dine läppar? Lycksalighetens? Blickar och Tungomål. På det föraste
året, som pröfvat dit sinne, att till -- jag nämner det aldrig, och så länge
jag är din Vän, skal denna mörka Stund vika fjerran ifrån dit ädla Hjerta.
när Du hade flera Bekante, dock med Saknad; så finner Du oförmodligen
en rätt Stånd, en ömrad famn, som Du nu icke mera kan lämna. Nej,
min John, vi skole lefva och vara lycklige. Minst Du den 8 Oct. då jag förste
gången gaf Dig Stånden och frågade: ära vi icke Vänner? samt på Dit svar med
öga, mun och hand, gaf Dig förste Kysen -- den 24 Nov. då vår Vänskap -- under
detta Tidskifte pröfvad -- så högtidigen befvor -- och vi skulle ej fortfara af
lycksaliga hvarandras lif, af utvidga hvarandras Tankar, af förädla hvarandras
Känslor, af ofta, ofta förnya den himmelska Vällusten, vi redan åtnjutit. Jag
minnes dessa således tillbragta Stunder aldrig utan af inom mig prisja Söfnyens
Nåd, som gifvit mig et Hjerta och Värmer, som gifvit mig et Öga och Naturen,
som gifvit mig et Begrep och Böcker. Guck Du och gör jämaledes: ty Du har ej
allena Hjerta, Öga och Begrep, utan Du har vite ungdomen för Dig. Förgät
således mycket annat, förgät bara intet Dig själv!

Ack! min John! huru högt rättmätig, men och huru smärtande
Skändelse har jag måst redan i dag verkställa! En Ring, gifven af -- till --
och på Märkelsdagen den 19 Aug. förl. är samt på vårt Marti Stält, nu
förverkad, har i dag blifvit korsad under Slammaren, för at aldrig mera
kunna bäras; och det har jag likväl måst göra! Du, som känner mit
Hjerta, dörm då till den Otaklammas Brott!

Deri jag afbryter detta ämne; jag äger ati Dig en värdig vän, som es,
sätter allt. Warlefvorna af Minnet efter min John den Förfte äro nu under
Kensjöring, för at ägga till John den Andre; men des förinnan skole vi
läsa dem tillhopa, då min John den Tredje skal jämte mig välsigna
en sådan vän. Jag trycker Dig till mit Hjerta.

Gjornell.

